

OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA

„KOLEKCJE ROŚLIN UŻYTKOWYCH W ŚWIETLE GLOBALNEJ STRATEGII OCHRONY ŚWIATA ROŚLIN 2020”

*organizowanej pod patronatem
Rady Ogrodów Botanicznych i Arboretów w Polsce*

w ramach XLVI Zjazdu Polskich Ogrodów Botanicznych

**13 - 16 czerwca 2016,
Koryciny**

ORGANIZATORZY:

- **Podlaski Ogród Ziołowy w Korycinach**
- **Polska Akademia Nauk Ogród Botaniczny - Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej w Powsinie**
- **Laboratorium Nowych Technologii Wytwarzania Produktów Zielarskich i Oceny ich Jakości w Katedrze Roślin Warzywnych i Leczniczych, SGGW w Warszawie**

WSPÓŁORGANIZATORZY:

- **Lasy Państwowe - Nadleśnictwo Rudka**
- **Muzeum Rolnictwa im. Księdza K. Kluka w Ciechanowcu**

KOLEKCJE ROŚLIN SADOWNICZYCH UTRZYMYWANE W IO W SKIERNIEWICACH

MIROŚLAW SITAREK

*ZAKŁAD ZASOBÓW GENOWYCH ROŚLIN OGRODNICZYCH
INSTYTUT OGRODNICTWA, UL. KONSTYTUCJI 3 MAJA 1/3, 96-100 SKIERNIEWICE
miroslaw.sitarek@inhort.pl*

Kolekcje roślin sadowniczych w Skierniewicach mają długoletnią historię. Już w latach 1926-1928 powstał pierwszy sadowniczy obiekt doświadczalny SGGW – Sad Pomologiczny (w latach 1921-1957 Katedra Sadownictwa SGGW mieściła się w Skierniewicach). Od 1939 roku sadem tym kierował Aleksander Rejman. W czasie okupacji sad przeszedł pod zarząd niemiecki; jednakże bezpośredni nadzór nad nim sprawował w dalszym ciągu mgr Rejman, wraz z ogrodnikiem, Panem Marianem Montakiem. Dzięki nim ocalały cenne kolekcje tego sadu, naruszone tylko przez surową zimę 1939/40 roku. Po wojnie kolekcja odmian w Sadzie Pomologicznym była systematycznie rozszerzana. Było tam m.in. ponad 500 różnych odmian jabłoni oraz liczne odmiany wszystkich podstawowych uprawnych gatunków sadowniczych. W 1957 roku, wraz z przeniesieniem Katedry Sadownictwa do Ursynowa, Sad Pomologiczny został ostatecznie przekazany Instytutowi Sadownictwa, a od 2011 roku kolekcje są utrzymywane w strukturze Instytutu Ogrodnictwa.

Od 14 lipca 2015 roku Uchwałą Rady Ministrów został ustanowiony program wieloletni pod nazwą „Tworzenie naukowych podstaw postępu biologicznego i ochrona roślinnych zasobów genowych źródłem innowacji i wsparcia zrównoważonego rolnictwa oraz bezpieczeństwa żywnościowego kraju”, w ramach którego dofinansowanie uzyskały także kolekcje IO.

Stan zasobów genowych roślin sadowniczych utrzymywanych w IO w 2015 roku wynosił 5175 obiektów. Największymi są: kolekcja jabłoni – 1300 obiektów, następnie gruszy – 330, winorośli – 315, czereśni – 305, śliwy – 302. Oprócz gatunków powszechnie uprawianych w kolekcjach gromadzone są także genotypy gatunków rzadkich (aktinidia, bez czarny, dereń jadalny, jagoda kamczacka, rokitnik, róża owocowa), podkładki i dzikie gatunki drzew owocowych, obiekty zidentyfikowane lub przeznaczone do identyfikacji pochodzące z ekspedycji (najczęściej stare odmiany). Zgromadzone obiekty są systematycznie oceniane, charakteryzowane i udostępniane zainteresowanym instytucjom i sadownikom.

Praca została wykonana w ramach programu wieloletniego IHAR-IO (2015-2020), zadanie 1.3 „Gromadzenie, zachowanie w kolekcjach ex situ, kriokonserwacja oraz charakterystyka, ocena, dokumentacja i udostępnianie zasobów genowych i informacji w zakresie roślin warzywnych, sadowniczych, ozdobnych i miododajnych oraz spokrewnionych dzikich gatunków”, finansowanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.